RTU studiju kurss "Literatūras teorijas un kultūras procesa paradigmas"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA0972
Nosaukums	Literatūras teorijas un kultūras procesa paradigmas
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Zanda Gūtmane - Doktors, Profesors
Mācībspēks	Anda Kuduma - Doktors, Asociētais profesors Benedikts Kalnačs - Doktors, Profesors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 15.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Kurss pievēršas galveno kultūras paradigmu izziņai un pētniecībai un uzlabo prasmes lietot inovatīvas pētniecības metodoloģijas literatūras un kultūras vēsturisko procesu studijās.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Mērķis ir sniegt zināšanas un izpratni par literatūras un kultūras procesa paradigmām, attīstīt prasmi tās izvērtēt vēsturiskos un mūsdienu kontekstos.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Patstāvīgā darba organizācija un uzdevumi: - Padziļināti apgūt katru lekciju tēmu (skatīt studiju kursu kalendāru un kursu saturu). - Lasīt pasniedzēja norādītos tekstus, neskaidrību gadījumā sagatavot jautājumus lektoram (tos pārrunājam nākamajā nodarbībā vai seminārā). - Veikt patstāvīgā darba uzdevumus, sagatavoties diskusijai, veikt teksta analīzi, formulēt problēmas un argumentēt. - Sagatavoties kursa noslēguma eksāmenam.
Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1.Tarnas, R. The Passion of the Western Mind: Understanding the Ideas that Have Shaped Our World View. Ballantine Books, 1991. Ch. 1-4. https://www.klex.ru/fd4 2. A History of European Literature: The West and the World from Antiquity to the Present. Oxford; New York: Oxford University Press, 2017. 3. History of the Literary Cultures of East-Central Europe: Junctures and disjunctures in the 19th and 20th centuries. [Edited by Marcel Cornis-Pope and John Neubauer], 2014. 4. Casaliggi, Carmen, Fermanis, Porscha. Romanticism. A Literary and Cultural History. Routledge, 2016. 5. Kirchknoph, Andrea. Rewriting the Victorians. Modes of Literary Engagement with the 19th Century. Jefferson, North Carolina, and London: McFarland & Company, Inc., Publishers, 2013. 6. Bodies and Things in Nineteenth-Century Literature and Culture. Palgrave Macmillan, 2012. 7. Byerly, Alison. Realism, representation, and the arts in nineteenth-century literature. Cambridge University Press, 1997. 8. Culture Concept: Writing and Difference in the Age of Realism by Michael A. Elliott. University of Minnesota Press, 2002. 9. Jameson, F. Postmodernism or the Cultural Logic of Late Capitalism. 1991. Durham: Duke University Press, 2001. 10.Realism in European Literature: Essays in Honour of J.P. Stern. Cambridge University Press, 2010. 11. A Concise Companion to Realism [Edited by Matthew Beaumont]. Blackwell, 2010. 12. Gal, Michalle. Aestheticism: Deep Formalism and the Emergence of Modernist Aesthetics. Peter Lang, 2015. 13. Bowel, Rebeka. Literary Impressionism. Bloomsbury Publishing, 2018. 14. Eysteinsson, Astradur. The Concept of Modernism. New York: Cornell University Press, 1990. Miller, Tyrus. Late Modernism: Politics, Fiction, and the Arts between the World Wars. Berkeley: University of California Press, 1999. 15. Murphy, Richard. Theorizing the Avant-garde: Modernism, Expressionism, and the Problem of Postmodernity. Cambridge, 1998. 16. McHale, B., Len Platt (eds.). The Cambridge History of Postmodern Literature. Cambridge University Press, 2020. 17. Waugh, P. Postmodernism. In: The Cambridge History of Literary Criticism. Volume IX. Twentieth-Century Historical, Philosophical and Psychological Perspectives. Eds. Christa Knellwolf, Christopher Norris. Cambridge University Press, 2008 (2001). 18. Said, Edward W. Orientalism, 1994. 19. Risch, William. (2015). A Soviet West: nationhood, regionalism, and empire in the annexed Western borderlands. Nationalities Papers. The Journal of Nationalism and Ethnicity, Vol. 43, № 1, 63–81. Papildu/Additional: 1. Lehan, Richard. Realism and Naturalism: the Novel in an Age of Transition. The University of Wisconsin Press, 2005. 2. Furst, Lilian R., Skrine, Peter N. Naturalism. London and New York: Routledge: 2018. 3. Maltz, Diana. British Aestheticism and the Urban Working Classes, 1870-1900. Beauty for the People. Palgrave Macmillan, 2006.
Nepieciešamās priekšzināšanas	Atbilstīgi studiju programmas uzņemšanas nosacījumiem un vispārējām zināšanām, prasmēm un kompetencei, kas apgūta iepriekšējā izglītības līmenī.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1. Antīkās kultūras, Vidusjūras sabiedrības, vēstures un reģiona koncepts. Kosmoloģiskā un mitoloģiskā pasaules uzskata, racionalitātes un humānisma perspektīvu sajaukums. Kosmoloģija un mitoloģija (politeisms, antropomorfisms, animisms, kulti), filozofija un racionāla dabas izpēte (pirmssokratiskie domātāji, Sokrats), ētika un estētika (Aristotelis, Platons), indivīda un valsts attiecības (Platons, Cicerons), zinātnes klasifikācijas pamati (Aristotelis), agrīnā humānisma iezīmes. (Lekcija)	9	7	0	0
2. Galvenās metodoloģiskās pieejas antīkās paradigmas izpētē: tekstu studijas, kultūras studijas, kultūras antropoloģija, semiotika, recepcijas studijas. Postkoloniālo, dzimtes un feminisma studiju iespējas. (Lekcija) Homēra "Īliada" un "Odiseja" postkoloniālisma skatījumā. Feminisma pieeju iespējas Sofokla traģēdijas "Antigone" un Eiripīda traģēdijas "Mēdeja" izpratnē un interpretācijā. (Seminārs)	9	6	0	0
3. Antīkās un kristīgās paradigmu maiņas zīme – Senekas vēstules kā "filozofiskā sagatavošanās kristietībai". Stoicisma, apoloģētu un patristikas ideju sasauksme. (Lekcija) Senekas idejas Kalna spredikļa, Apustuļa Pāvila rakstu kontekstā – salīdzinošais skatījums. (Seminārs)	8	6	0	0
4. Kristietības teoloģiskās un filozofiskās pamatkoncepcijas Rietumu un Austrumu tradīcijās: kopīgais un atšķirīgais. Rietumu kristietības filozofiskās un literārās izpausmes (Svētais Augustīns, Akvīnas Toms, Svētais Anselms, reformācija un protestantisms). Grieķu, bizantiešu un agrīno baznīcas tēvu ideju saplūsme pareizticībā. Ikonogrāfijas nozīme (Lekcija, seminārs).	9	6	0	0
5. Kristietības paradigmas literāro pārmaiņu zīmes viduslaikos: Aurēlija Augustīna "Grēksūdze", Dantes "Dievišķā komēdija". Filozofisko un sociālo pārmaiņu zīmes: Akvīnas Toma nozīme zinātnes un izglītības uzplaukuma tuvināšanā. (Lekcija, seminārs)	8	6	0	0
6. Kristīgās literatūras žanru (apoloģētu un patristikas raksti, alegorija, spredikļis, hagiogrāfija, vēstules, apokaliptiskie raksti u.c.) izpēte, naratoloģijas pieejas iespējas. (Lekcija, seminārs)	8	6	0	0
7. Renesanses izpausmes: antīkās kultūras atdzimšana un izpēte, humānisma uzplaukums un sociāli politiskās pārmaiņas, reformācija. Šekspīra darbi Stīvena Grīnblata pieejā renesanses sociālo, kultūras, politisko diskusiju kontekstā. (Lekcija, seminārs).	9	6	0	0
8.Modernitātes koncepts, hronoloģija un konceptuālās tēmas 16.–19. gs. literatūras izpētē. Tīklošanās kā modernitātes iezīme. Metodoloģiskās pieejas modernitātes aspektu pētniecībā: kultūras studijas, pasaules sistēmu teorija, jaunais vēsturiskums un hermeneitika. Elitārās un populārās kultūras jēdzienu veidošanās un to izpratnes vēsturiskā attīstība. Modernitātes koncepti: mobilitāte, pilsonis, nācija, 'cits', teritorija, kultūra. (Lekcija.)	9	6	0	0
9. Mobilitāte un tās ekspansija kā renesanses kultūras veidošanās priekšnoteikums. Mobilitāte un Eiropas identitāte. Ceļošanas veidu pārmaiņas un to ietekme pasaules izpratnē un reprezentācijā. Mobilitātes aspekti: ģimenes un profesionālo sakaru attīstība, atspoguļojums rakstniecībā. Individuālo lēmumu nozīmes pieaugums kā mobilitātes aspekts. (Lekcija.)	8	6	0	0
10. Pilsonis: koncepta semantika. Pilsoniskās sabiedrības veidošanās kā modernitātes iezīme. Atbildīguma un racionalitātes princips. Individuālo centienu un sabiedrības nepieciešamību samērība. Sabiedrības attīstības valstisko modeļu atšķirības, reprezentācijas aspekti. (Lekcija.)	8	6	0	0
11. Daniels Defo "Robinsons Krūzo" (fragmenti). Imanuels Kants "Kas ir apgaismība?" (fragmenti). Johans Volfgangs fon Gēte "Fausts" (fragmenti). (Semināŗs.)	8	6	0	0
12. Nācija: koncepta teorētiskie un vēsturiskie aspekti. Iztēloto kopienu fenomens. Pilsoniskās mobilizācijas tendences, pilsoniskais un etniskais nacionālisms. Tradicionālisma un konstruktīvisma pieeja nācijas izpratnē. Centralizācijas, apvienošanās un separātisma tendences politikā, to atspoguļojums rakstniecībā. Ernests Renāns. "Kas ir nācija" (fragmenti). Benedikts Andersons. "Iztēlotās kopienas" (fragmenti). (Lekcija un seminārs.)	9	8	0	0
13. 'Cits'. Ģeopolitiskā un psiholoģiskā nošķīruma aspekti. 'Cita' pozicionējums vērtību hierarhijā. Orientālisms Eiropas kultūrā. Prospers Merimē. "Karmena" (fragmenti). (Lekcija un seminārs.)	8	7	0	0
14. Teritorija. Vietas pavērsiens kultūras studijās. Telpas tipoloģija Eiropas 19. gs. romānos, to mākslinieciskais un idejiskais saturs un analogi Baltijas literatūras kontekstā. Franko Moreti. "Eiropas romāna atlants (1800–1900)" (fragmenti). (Lekcija un seminārs.)	8	6	0	0
15. Nacionālās filoloģijas veidošanās aizsākumi Eiropā, saļīdzināmās literatūras konteksts un izpratne par pasaules literatūru. Johans Gotfrīds Herders, Žermēna de Stāla, Johans Volfgangs fon Gēte. "Pasaules literatūras izcelsme" (fragmenti). (Lekcija un seminārs.)	9	6	0	0
16. Tautas apgaismības jēdziena saturs, tā kultūrvēsturiskā nozīme un problemātiskie aspekti. Māra Grudule. "Zemnieku jeb tautas apgaismība Latvijā". (Lekcija un seminārs.)	8	7	0	0
17. Romantiskā nacionālisma veidošanās apstākļi Eiropā, idejas un mērķi. Konceptuālā līdzība un individuālās atšķirības dažādās kultūrās. Centrālaustrumeiropas literatūru salīdzināmie aspekti. Joeps Lērsens. "Nacionālā doma Eiropā" (fragmenti). (Lekcija un seminārs.)	8	6	0	0
18. Perifēro un mazo nāciju rakstniecības fenomens. Eiropas rakstniecības tendenču un motīvu paralēlisms. Elitārās kultūras veidošanās nepieciešamība 19. gadsimtā kā kultūras nacionālisma izpausme. Jānis Poruks. "Pērļu zvejnieks" (fragmenti). Lekcija un seminārs.	9	7	0	0
19. Jaunā vēsturiskuma metodoloģija kultūrvēsturisko procesu un to literārā atspoguļojuma izpratnē: reālisms, naturālisms un agrīnais modernisms. Luīze Taisone. "Kritiskā teorija šodien" (fragmenti). (Lekcija un seminārs.)	8	6	0	0
Kopā:	160	120	0	0

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes

Zināšanas: 1) raksturo teorijas un metodoloģiju zinātniskajā un pētnieciskajā darbībā literatūras un kultūras paradigmas kontekstā; 2) demonstrē zināšanas par mūsdienu pētniecības pieejām un tendencēm literatūra un kultūras paradigmu studijās, spēj apgūtās zināšanas lietot tekstu interpretācijā; 3) pārzina pavērsienus literatūras un kultūras paradigmās sociālo, filozofisko, ideoloģisko un tehnoloģisko pārmaiņu kontekstos.	Novērtētas zināšanas konkrētu tematu apguvē diskusiju, semināru, pētnieciskais darba formās un eksāmenā.
Prasmes: 1) prot kritiski izvērtēt akadēmisko literatūru, kas attiecas uz kursu tēmām, un analizē pētījumus sasaistē ar to pienesumu kultūras un literatūras studiju jomā; 2) lieto aktuālo zinātnisko instrumentāriju domu formulēšanā un tekstu analīzē. Sagatavo un vada diskusijas, kas saistītas ar kultūras un literatūras vēsturi, transformācijām, teorijām un mediju praksēm; 3) izvērtē un argumentēti izvēlas teorētiskās un praktiskās pētniecības metodes ar studiju kursu saistītās jomās.	Novērtētas prasmes konkrētu tematu apguvē diskusiju, semināru, pētnieciskais darba formās un eksāmenā.
Kompetence: 1) izstrādā un veic pētījumu, kas rada jaunas zināšanas, izmantojot kursā apgūtās metodoloģiskās pieejas; 2) radoši izmanto teorētiskās atziņas, lai informētu dažādas auditorijas un nozares par pētījuma rezultātiem; 3) patstāvīgi padziļina profesionālo kompetenci, izzinot aktuālās tendences literatūrzinātnē un citās saistītās jomās.	Novērtētas kompetence konkrētu tematu apguvē diskusiju, semināru, pētnieciskais darba formās un eksāmenā.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Praktiskais darbs (diskusijas, semināri, pētnieciskais darbs)	70
Eksāmens	30
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	15.0	80.0	80.0	0.0		*	